

GORIŠKA STRAŽA

Številka 40.

V Gorici v ponedeljek 21. maja 1923.

Letnik VI.

Nefrankirana bisma se ne sprejemajo. Oglas se računajo po dogovoru in se plačajo vnaprej.

List izdaja konsorcij „GORIŠKE STRAŽE“

Tisk. S. Spazzal v Trstu.

Uprava in Uredništvo: ulica Mameli 5. (prej Scuole).

Izhaja vsak ponedeljek in četrtek ob 8. uri — predpoldne.

Stane za celo leto 15 L., za pol leta 8 L., za četrt leta 4 L. Za inozemstvo celo leto 30 L.

Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

Odgovorni urednik: RIHARD OREL.

Pred važnimi pogajanjmi.

Koncem tega meseca se bodo nadejevala trgovska pogajanja med Italijo in Jugoslavijo. Po rapalskem miru je to za primorske Slovence najvažnejša mednarodna pogodba.

Za nas je bila Slovenija v mirnem času skoro edino zaledje, v katero smo izvažali naše pridelke. V Sloveniji smo izvažali vino, na Kranjskem smo razpečavali sadje in zelenjavo. Svetovna vojna je meje prevrgla in gospodarsko enoto Slovenije razbila. To je v veliko škodo nam in Slovenem onkraj meje.

Naloga gospodarskega dogovora med Italijo in Jugoslavijo obstaja v tem, da nam sezidajo, kar je politična pogodba vničila.

Gre za bodočnost!

Če močemo, da bodo še pozni rodovi Primorcev čutili na svoji koži gospodarsko škodo, je treba skleniti z Jugoslavijo pametno trgovsko pogodbo. Belgrajska vlada mora dati naši deželi pravico, da izvozi čez mejo določeno količino vina in sadja in dati nam mora take pogoje, da prenesemo konkurenco jugoslovenskih pridelkov.

Zavedamo se sicer dobro, da se ne smemo zazibati v varljive upe, kajti dokler ni dinar ustaljen, ne bomo mogli mnogo izvažati. Toda trgovske pogodbe se ne sklepajo za eno leto. Vsak gospodarski dogovor velja za dolgo dobo prihodnosti. Kar bodo sklenili v Rimu, je podlaga za bodoči razvoj našega gospodarstva. Zato zahtevamo o pravem času od obeh vlad: Jugoslavija naj dovoli uvoz 250.000 hektolitrov primorskih vin katerekoli stopinje, rimska vlada naj nam izposluje uvoz primerne količine sadja po znižani carini.

Stopite pravočasno na plan!

Prepričani smo, da bodo naše gospodarske organizacije storile v polni meri svojo dolžnost. Bliža se nam trenutek, ki ga ne smemo za nobeno ceno zamuditi! Zadržna zveza v Gorici, Kmetško-delavske zveze skupno z Vinarsko zvezo naj stopijo na plan! Pri delegaciji naše države se je treba oglasiti in ji predložiti vso važnost in nujnost naših zahtev. Fašistska vlada se mora zavedati, da gre pri tej stvari za dobrobit cele primorske dežele, za obstoj in napredek našega kmetijskega ljudstva. Rimska vlada mora storiti vse, da sprejmeo jugoslovenski delegati naše predloge.

Dana ji je prilika, da dokaže svojo dobro voljo in ugodi življenjskim zahtevam primorskih Slovanov. Vlade so se sodile in se sodijo vselej in povsod le po dejanjih.

Sirite Naročajte Berite „Goriško Stražo“.

Kaj se godi po svetu?

Politično življenje v Jugoslaviji postaja zanimivo. Sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci sicer še ni sklenjen in se tudi v kratkem ne bo sklenil, toda v politiki mlade države se je vendar izvršil odločilen preobrat. Vodja srbske radikalne stranke minister Ljuba Jovanovič, ki je desna roka Pašičeva, je izjavil prvič v parlamentu, da se hočejo srbski radikalci pogajati z Radičem in Korošcem in napeti vse sile, da pride med Srbi, Hrvati in Slovenci do pravega sporazuma.

«Jaz sem stal vedno na stališču», — je vzkliknil — «da morajo ostati Srbi Srbi, Hrvati Hrvati in Slovenci Slovenci.» Ta izjava srbskega voditelja je napravila v Zagrebu in Ljubljani zelo dober vtis in Radič je izrazil prepričanje, da bodo radikalci izvedli med tremi narodi sporazum in pomirili državo.

Gre samo za oblike.

Radič je poudaril tudi, da je zanj država nedotakljiva in sveta in da njegov boj ni naperjen proti državi temveč samo proti centralizmu. Ni mogoče vladati na Hrvaškem, v Sloveniji in Srbiji po enem in istem kopitu. Vsaka dežela ima svoje posebne razmere in potrebe in zato naj dobi vsaka svojo široko avtonomijo. Najzunaj naj bo Jugoslavija država miru in reda, načeljuje naj ji kralj Aleksander. Boj Radičeve stranke gre samo za obliko države. Srbski radikalci in avtonomisti se torej približujejo. Vedno bolj jasno se kaže skupna fronta proti demokratom, ki so centralisti in zahtevajo, naj država uporabi proti Radiču oboroženo silo. V parlamentu se je izjavil Ljuba Jovanovič v imenu Pašiča proti tej politiki in prvič je srbski radikalni voditelj javno branil Radiča. Ze to dejstvo samo na sebi pomeni preobrat v jugoslovenskem političnem življenju.

Preobrat Radičeve politike.

Z druge strani opazujemo tudi pri Radiču važne spremembe. Do današnjega dne je bil Radič v takem nasprotju z belgrajsko vlado, da ni od nje nikdar ničesar zahteval, da z njo sploh ni občeval in njegova stranka se je vedla tako, kakor bi belgrajska vlada ne obstajala. Radič ni do današnjega dne posredoval pri vladi niti za enega hrvatskega kmeta, niti enkrat ni od nje zahteval kake ugodnosti. On, kakor rečeno, belgrajske vlade sploh ni priznaval. Tako je bilo do najnovejšega časa. Te dni se je pa izvršil v Radičevi politiki popoln preobrat. Dne 12. maja sta dospela v Belgrad Radičeva odposlanca dr. Krnjevič in Kovačević, govorila sta s Pašičem, z Ljubo Jovanovcem in z notranjim ministrom ter se pritožila proti krivicam, ki jih delajo nekateri uradniki proti hrvatskim kmetom. Zahtevala sta pomoči in kakor poročajo listi, je radikalna vlada nemudoma odstavila dva okrajna glavarja. Prvič je torej Radičeva stranka stopila v redne stike z vlado, jo s tem priznala in posegla z njeno pomočjo v hrvatsko upravo. Ta korak pomeni popoln preokret v dosedanji politiki Radičeve kmetijske stranke.

Ali se kmalu sporazumejo?

Mi smo mnenja, da kljub vsemu temu ne pride še tako hitro do spo-

razuma. Ze enkrat smo poudarili, da se preustroj cele države ne da izpeljati v kratkem času. Razen tega si Radič in Pašič ne zaupata še popolnoma. Radič se boji, da ga hočejo srbski radikalci spraviti na led, s tem da podpišejo z njim sporazum, a ga potem ne izvedejo. Skrbi ga, da bi zgubil svojo moč na Hrvaškem, ako bi ne uresničili vsaj velikega dela svojega programa. Ako mu radikalci obljubijo avtonomijo, a mu je potem ne dajo, bi njegova stranka strašno trpela. Zato je Radič previden. Srbski radikalci so pa ravno tako, če ne še bolj, oprezni. Ko premišluje Pašič, kako ostro in neizprosno je nastopal Radič štiri leta proti Belgradu, se mu vzbuja skrb, da spremeni Radič čez noč načrtano pot in se vrne v staro politiko. Na eni in drugi strani hočejo videti dejanja in se ne zadovoljujejo z besedami. Zato se bo sporazum izvajal polagoma in v odlomkih. Pred vsem zahtevajo Hrvati in Slovenci, da se njih dežela ne sme vladati proti njihovi volji. Radič zahteva od belgrajske vlade, da nastavi na Hrvatskem uradnike njegovega zaupanja, ki naj izpolnjujejo želje in zahteve večine. Isto tirja Korošec za Slovenijo. Na Slovenskem in Hrvaškem bi torej vladala Korošec in Radič, četudi bi ne sedela v vladi. Zato bi pa podpirala oba politika radikalno vlado proti demokratom. Če bo na eni strani in drugi strani izpolnil vsak dano besedo, tedaj nastane šele medsebojno zaupanje in se pričnejo pogajanja za končni sporazum. Sporazum pride torej kos za kosom in ne naenkrat. Koliko časa je treba, preden nastopi doba vzajemnega dela med Srbi, Hrvati in Slovenci, še ne vemo, želimo pa iz vsega srca, da bi kmalu napočila.

Kaj se godi v Bolgariji?

Eno najvažnejših vprašanj Jugoslavije je razmerje do Bolgarov. Kajti k Jugoslovanom ne smemo prištevati le Srbov, Hrvatov in Slovencev, temveč tudi Bolgare. Jasno je torej, da Jugoslovani niso še zedinjeni. Šele ko se združijo Bolgari v skupno državo z ostalimi Jugoslovani, šele tedaj bomo govorili o jugoslovenskem uedinjenju. Država Srbov, Hrvatov, Slovencev in Bolgarov, ki se razteza od Jadranskega do Črnega morja, od Maribora do Drinopolja: to je cilj jugoslovenske zgodovine. Na žalost so Jugoslovani še zelo oddaljeni od tega cilja. Med Srbi in Bolgari je vladalo do zadnjih časov srdito sovražstvo in Jugoslavija je smatrala Bolgarijo za neprijateljsko državo. Jabolko spora med Srbi in Bolgari je bila in je še danes Makedonija. Bolgari trdijo, da so Makedonci Bolgari, Srbi, da so Srbi. Svetovna vojna je prisodila Makedonijo Srbom in Bolgari se čutijo danes močno udarjene. V Bolgariji je nastalo iredentistično gibanje Makedoncev in organiziralo so se celo oborožene čete za osvoboditev Makedonije.

Delo Stambolijskega

Načelnik bolgarske kmetijske stranke Stambolijski si je postavil za nalogo, da spravi makedonski prepričanje iz sveta. Mož se trudi že par let, da sprjazni Bolgarijo z Jugoslavijo in želi vključiti bolgarsko ljudstvo v skupno državo z ostalimi Jugoslova-

ni. Ako pride do skupne države, bo makedonsko vprašanje samo ob sebi rešeno. Makedonija dobi avtonomijo in s tem je prepričani radi Makedonci končan. Prva stvar je torej prijateljstvo z Jugoslavijo in državno uedinjenje, vse drugo pride samo po sebi. To je misel Stambolijskega. Zato smatra bolgarski ministrski predsednik za sovražnike Jugoslovanov in Bolgarije vse tiste, ki na kakršenkoli način netijo spor med Srbi in Bolgari. Med te ljudi prištevata Stambolijski v prvi vrsti makedonske oborožene iredentiste. Proti njim je nastopil pretekli teden z največjo energijo. Poslal je manje oborožene čete in svoje kmete ter polovil veliko število njihovih voditeljev. Zaprl je cele trupe makedonskih vstašev v posebna taborišča ter jih smatra za sovražnike države. Stambolijski hoče gibanje makedonskih vstašev vničiti. Ta njegov nastop je napravil v Belgradu najboljši vtis in med Srbi in Bolgari se je podrl zid nesporazumljenja. Sredstva, ki se jih poslužuje Stambolijski, so sicer trda, toda če pride po tej poti Bolgarija do miru s Srbi in se uedinjenje med vsemi Jugoslovani s tem pospeši, moramo delo Stambolijskega le pozdraviti.

Spori se nadaljujejo.

Pri nas ne marajo ponehati prepričani v fašistovskih vrstah. Iz Sicilije so se prenesle protifašistske demonstracije v deželo Apulijo, kjer nastopajo ljudje z kraljevo sliko na cestah. Isto poročajo iz Neapolja. Taki nastopi silno razburjajo fašiste, ki napadajo z vso brezobzirnostjo demonstrante. Spori v fašistsovski stranki sami so pa ostri radi tega, ker se je vtihotapilo med fašiste mnogo njihovih bivših nasprotnikov. V nekaterih krajih so nekdanji liberalci po fašistskem prevratu prešli v nacionalistično stranko, ker je ta uživala posebne ugodnosti in je bilo najlažje napadati fašiste v tej organizaciji. Pozneje pa je Mussolini spojil obe stranki in tako so prišli med fašiste njegovi najljutejši sovražniki. Danes so ti ljudje z vso paro na delu, da delajo fašistom zgago in šibijo njih vrste. Mussolini je zato zaprl vrata v stranko, pa kakor kaže, je to storil prepozno.

Prefekt je nastopil službo!

Novi prefekt odvetnik Pisenti je prevzel v soboto 19. t. m. vodstvo svojih uradov. Pri tej priliki je poslal Mussoliniju pozdravni brzojav in naslovil na vse župane naše pokrajine sledečo okrožnico: «Poklican, da vodim našo veliko in slavno deželo, prevzemam svoje mesto z vdano sinovsko ljubeznijo. Ker je bila Furlanija po starih sporočilih vselej zgled italijanske čednosti, sera prepričan, da bo našlo moje delo, ki hoče uresničiti le voljo vlade, pomoč sodelovanje in goreto disciplino pri vseh občinah in v vsakem državljaniu.»

To je pozdrav novega prefekta! Radovedni smo, kakšna bo politika mladega moža do slovenskega ljudstva.

Mi ga ne poznamo in zato ne moremo sedeti.

Zelimo iz vsega srca, da bi bil stvaren in pravičen do vseh!

Bomo videli!

DNEVNE VESTI.

«Strašen zgled.»

Radi fašistovskih pobojev v mestu Aleksandriji in pobune v Vidmu je ukazal, Mussolini fašistovskemu generalu Italu Balbo, naj poseže vmes z železno roko. Kaj se bo zgodilo z uporniki? Balbo pravi, da pridejo pred vojaško sodišče, ki jih bo sodilo radi upora. Tisti, ki so se uprli proti častnikom Narodne brambe, bodo obsojeni na smrt, drugi dobijo 5 do 20 let, nekateri pa le 3 do 7 let zapora. «Proces radi dogodkov v Aleksandriji bo pomenil brez dvoma strašen zgled, ki nas bo sicer radi svojih posledic razžalostil, a obenem silno okrepil duha discipline v naših vrstah.»

Kaj se je pa pripetilo v Vidmu? — so prašali generala.

«Pravcati punt, ker ga je povzročilo več kakor 20 oseb.»

Ali pridejo za ta slučaj težke kazni v poštev?

«Zelo težke: za glavne krivce je predvidena smrt; za ostale 3 do 10 let ječe.»

Smo radovedni, koliko jih bodo ustrelili.

Clemenceau se hoče vrniti v politično življenje.

Kakor poročajo pariški listi, se hoče bivši francoski ministrski predsednik Clemenceau, vsled svoje neukrotljive narave imenovan «tiger», zopet vrniti v politično življenje. Clemenceau, ki je že blizu 80 let star, je bil za časa svetovne vojne francoski ministrski predsednik in je igral tudi na svetovni mirovni konferenci v Parizu 1919. vodilno vlogo. Znan je kot zagrižen nasprotnik Nemcev; tudi Jugoslaviji ni bil naklonjen, ker je stal na stališču, da pritiče veljavlastim nadvlada nad malimi narodi. Ko je odstopil kot min. predsednik, se je odtegnil iz javnega življenja in je par let živel večinoma na potovanjih. Sedaj hoče baje kandidirati v francoski senat, in sicer v svojem rojstnem okraju.

Dali so jim potni list.

Sirši odbor Italijanske ljudske stranke je izključil iz stranke poslanca Tovinija, ki je prijatelj fašistov in je skušal razcepiti ljudovce na dva dela. Drugi prijatelj fašistov poslanec Aroca je imel tudi zleteti iz stranke, pa je že prej sam izstopil. Tretjega prijatelja fašistov poslanca Engelberta Martire je postavil Sturzo pod disciplinarno preiskavo. Kakor vidimo, je prišel dan plačila za vse tiste, ki so hoteli iz ljubezni do Mussolinija v Torinu Ljudsko stran-

ko razklati. Organizacija Don Sturza se bo na ta način zelo utrdila.

Kako se deli prebivalstvo Jugoslavije po veri?

Po zadnji statistiki šteje Jugoslavija 12 milijonov 15.307 prebivalcev, ki se prištevajo eni ali drugi veri, ter 2016 oseb, ki so brez konfesije. Največ je pravoslavnih, in sicer 5.602.227; rimsko-katoliška cerkev šteje 4.735.154 pripadnikov, muslimani 1.337.687, protestanti 216.847, judi 64.159, unijati-katoličani 3.597, 17.500 oseb se prištevajo k raznim drugim veroizpovedim.

Kako postanem sto let star?

Japonski list «Jiji Scimbun» zagotavlja svoje čitatelje, da dočakajo gotovo sto let, ako žive po sledečih navodilih: Prebiti morajo čimveč mogoče časa na prostem zraku; jesti ne smejo več kot enkrat na dan meso; nositi morajo veljeno perilo; spat morajo najmanj 6, toda ne več kot 7½ ur pri odprtih oknih in v temi; izogibati se morajo vsemu, kar razburja duha in tudi prenapetemu duševnemu delu; vdoveci in vdove se morajo se enkrat poročiti; ne smejo preveč govoriti! Japonec je govoril, zdaj na delo!

Naramnice v parlamentu.

V rimski zbornici so razpravljali o novih carinah in k besedi se je oglasil tudi komunistični poslanec Grazia-dei. Razpravljal je o carini na premog. na volno, svilo, zdravila in naramnice. Pri tem je vzkliknil z globokim prepričanjem: «Dandanes, ko vidimo, kako marsikomu padajo hlače na pete, so postale naramnice zelo nujna potrebsčina in tudi gospod Giolitti je nekam sibak, kar se tiče naramnic!»

Giolitti smeje: «To si mislite Vi!» Zbornica je bruhnila v veselost. Bolj primerno bi bilo, ko bi se poslanci trkali po prsah in jokali.

Sprejem v škofijski zavod sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1923 — 24.

V zavod sv. Stanislava se sprejemajo zdravi, dobro vzgojeni dečki, zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršeni gimnaziji posvetili duhovskemu poklicu. Prošnje za sprejem je nasloviti na škofijski ordinariat v Ljubljani. Prošnji naj se priloži: 1.) krstni list, 2.) izpričevalo o dovršeni ljudski šoli s pripombo, da se je izdalo, ker namerava učenec vstopiti v gimnazijo. Starši ali njihovi namestniki naj prošnjo s prilogami prinesejo v zavod sv. Stanislava v času od 1. do 14. junija t. l. Z njimi naj pridejo tudi njihovi sinovi, za katerih sprejem prosijo. Samo iz

Primorske se sprejemajo gojenci izjemoma tudi samo pismenim potom, toda le pogojno, dokler jih vodstvo, ko pridejo v zavod, ne potrdi. Datum sprejemnega izpita bo naznanjen na rešeni prošnji.

Vozi prehitro!

Ko se je 16. majnika otvoril parlament, je prečital predsednik De Nicola imena tistih poslancev, proti katerim hoče nastopiti sodnja radi pregreškov proti zakonu. Državni pravdnik zahteva od parlamenta, naj mu izroči krivce. Med temi poslanci se nahaja tudi Mussolini, ker je drvel s svojim avtomobilom prehitro. Ko je predsednik prečital njegovo ime, se je začela zbornica smejeti.

Iz postelje v ječo.

Poročali smo, da so se vršile v mestu Messina poulične demonstracije proti fašistom in da je bil radi tega aretiran poslanec Lombardo-Pellegrino. Zaprl so ga protipostavno. Zakon prepoveduje aretirati poslanca brez dovoljenja parlamenta. Samo če ga zasačijo pri izvršitvi zločina, ga smejo prijeti. Poslanca Lombarda so aretirali doma, in sicer po noči v postelji, kjer v spanju gotovo ni izvrševal zločinov. Stotnik orožnikov, policijski komisar in cela četa detektivov — torej sami varuhi zakona — so ga peljali iz postelje na policijo. «Na kvesturi» — pripoveduje sedaj Lombardo — «se mi ni posrečilo, da bi smel govoriti s kakim uradnikom. Zahteval sem kvestorja, a ni prišel. Zahteval prefekta, pa ni prišel. Zahteval sem sodnika in ni prišel. Vprašal sem ponovno, zakaj teptajo zakone. V odgovor so me peljali v zapor in me povabili, naj se vpišem v knjigo jetnikov.»

Poslanec Lombardo je vložil proti kvesturi tožbo in bo govoril o stvari pred parlamentom.

Odpust primorskih železničarjev.

Glasom odloka stv. 153 bi moralo železničarsko ravnateljstvo odpustiti tekom junija vse nebojevnik, ki so bili sprejeti v službo po 24. majniku 1915. Teh pa je okrog 4000. Nebojevnik so vsi tisti, ki niso služili v letih 1915-1919 v italijanski vojski. Ta odlok je seveda krivičen za Primorce. Koliko pa je pri nas železničarjev, ki so v vojni dobi služili v kraljevi vojski? Zato je šla deputacija železničarjev k tržaškemu županu drju Pitaccu, ki je član rimskega senata, naj vpliva pri odločujočih činiteljih, da se grozni odlok vsaj deloma ublaži.

Če se Pitaccu akcija ne posreči, bo postavljenih 4000 primorskih železničarjev na cesto.

Novo mlekarstvo

ustanovijo v Trbižu na Kanalskem. Doselej se je priglasilo 60 članov.

»Logična pogreška.«

«Edinost» brani drja Wilfana radi izmenjave denarja Jadranski banki in napada pri tem prav ostro list »Istro«, ki pa ji je odgovorila takole: »V listu »Edinosti« od 11. t. m. je nekdo napravil logično napako, ko se je čudil, da so se neki listi drznili pisati o skandalu glede tistih 16 milijonov lir, dasiravno je dr. Wilfan v »Edinosti« to vprašanje razjasnil »strogo stvarno« in »mirno« za vsakogar, ki ima samo malo pameti in postenosti. A kaj je razjasnil dr. Wilfan? Vse njegovo prizadevanje v onem članku je slo za tem, da pojasni in dokáže, da je pripadalo pravno bankam tistih 16 milijonov, ker so bili njim določeni. Mi pa v glavnem temu nismo niti oporekali, temveč smo pravzaprav le razložili, da je bila nepostena odredba, da dobe banke vse. Mi pa mislimo, da bi bil ravno dr. Wilfan mogel zelo vplivati na to, da bi naše posojilnice ob tej priliki ne ostale popolnoma na suhem. Kakor nam ne gre nikdar za to, da bi kaki osebi škodovali na ugledu, smo pa ravno tako proti temu, da bi se kaka oseba smatrala za tako nedotekljivo in vzvišeno, da bi se ji nikakor ne smelo oporekati, in celo tedaj ne, ko gre za koristi vsega naroda.«

Gospodu poštarju iz Rihemberka!

Iz Rihemberka nam poročajo naši naročniki, da prejemajo »Gorisko Strazo« zelo neredno, časih pa je sploh ne dobijo. Tudi pisma se pogostoma zgublajo. Pred enim tednom so se odposlala n. pr. isti dan in isto uro tri pisma v Rihemberg. Eno pismo je prišlo, četudi se po štirih dneh, vendar pravi osebi v roke. Dve pismi sta pa zginili kot kafa.

Ako je poštna uprava v Rihembergu na tem neredu kriva, jo opominjamo, da je zato odgovorna. Javno opozarjamo gospoda poštnega upravitelja, da se bomo prepričali o njegovi krivdi in nekrivdi in uporabili, če treba, sredstva, ki mu bodo skrajno neprijetna.

Mesto da bi se obesil, se je ustrelil.

Pretekli teden se je imel oženiti v Neapolju neki Ivan Sergio. Na predvečer poroke se je podal v stanovanje svoje zaročenke v kuhinjo in pomislil: Jutri se imam obesiti, isto je, če se ustrelim. Potegnil je iz žepa samokres in se počil. Prenesli so ga v njenega v bolnišnico.

Kraljevi komisar

bolniške blagajne je gospod Conforto. Te dni je razpisal tri mesta in jih je objavil v listu, ki se na Goriskem bere samo v Gorici in se tiska v par sto izvodih; druge liste, kajpada Strazo tudi, je pa prezrl. Drugič naj razpiše mesto v japonskih listih.

JULES VERNE:

ČRNA INDIJA

ROMAN.

Prosto poslovenil Z. Z.

«Ne, ljubi Jack, to je bila celo dobra kupčija, ki smo jo napravili», je odgovoril stari nadpaznik, «toda, gospod Starr, in jaz ne bova nikdar pozabila, da se morava tebi zahvaliti za življenje.»

«Ne, ne», je odgovoril Jack, «temu je kriv vaš sin Harry, ker je imel to dobro misel, da je sprejel moje povabilo na slavnost v Irvine.»

«In da potem ni prišel tja, ali ni res?» je pripomnil Harry in stisnil tovarišu roko. Toda trmoglavci Jack se je branil in pristavil: «Toda, da pustimo vsakemu svoj delež moram opomniti, da brez onega skrata, ki ga ne moremo dobiti...»

«Aha, saj to je!» je kriknil Simon Ford.

«Škrat, o, škrat, gorski duh, otrok one vešče», je ponavljal Jack, «mo-

goče vnuk ognjene čarovnice, ali kaj vem, kaj sploh. To pa je gotovo, da bi ne bili nikdar prišli brez njegove pomoči v galerijo, ki vas je napravila za ujetnike.»

«Gotovo, Jack», mu je pritrdil Harry, «sedaj je le vprašanje, če je ono bitje res tako nadnaravno, kakor si ti misliš!»

«Nadnaravno!» je vzkliknil Jack Ryan, «seveda, ravnotako nadnaravno kot vešča, ki bi jo videli, da z bakljo v roki naprej beži, ki jo zaman poskušajo ujeti, ki vam uide kot silf in izgine kot senca. Počakaj, Harry, morda jo bo pa le nekoč mogoče videti!»

«No, dobro, Jack», je opomnil Simon Ford, «naj bo vešča ali ne, mi jo bomo zopet iskali in ti nam boš pomagal.»

«To bi ne bilo dobro za Vas, gospod Ford», je odvrnil Jack Ryan.

«No, bomo že videli, Jack!»

Čitatelj si lahko misli, kako hitro so se vsi člani družine Ford, posebno pa Harry popolnoma seznanili z

ozemljem novega Aberfoyla. Zadnji je prehodil vse hodnike in kote in je kmalu vedel povedati, kateri točki zemeljskega površja odgovarja točka v premogovniku. On je vedel, da leži na eni zemeljski plasti clydski zaliv ali da se na drugi razteza lomonsko ali katrinsko jezero. Skratka: bil je najboljši vodja skozi te naravne katakombe, ki ga je vodil nagon lasten pravemu rudarju. Dozdevalo se je, da so Harryjeve oči rojene za te temne prostore, kakor mornarja, ki gleda v daljave. Toda, ko je Harry tako okoli blodil, je še vedno upal, da naleti zopet na ono skrivnostno bitje, čigar pomoči so bili on in njegovi dolžni zahvale, da so bili rešeni. Ali se bo to upanje izpolnilo? Če sme verjeti slutnjam — gotovo, če pa je prevdarjal svoj dosedanji brezuspešni trud — potem bo težko. Slični napadi na družino Ford, kot so se pojavljali pred razkritjem novega Aberfoyla, se niso več ponovili.

Naj nikdo ne misli, da celo v tem času, ko se je v Coal Cityju pričnelo življenje ni bilo prav nič zabave

v tem podzemeljskem kraju, ter da se je živelo prav enakomerno. Gotovo ne. Prebivalstvo z enakim zanimanjem, enakim okusom in skoro z enakim blagostanjem je bilo prav za prav le ena velika družina. Vsi so se poznali, vsi so si stali blizu in le redko se je pojavilo hrepenenje, da bi iskali zabave zunaj. Vsako nedeljo so se sprehajali po premogovniku, zleteli na jezero in ribnik in se pri tem raztresli. Večkrat so se čuli zvoki dizle na bregovih Malcomskega jezera. Potem so drli skupaj Skoti na klic njihove narodne godbe. Kmalu so začeli tudi plesati in v takih svečanih dneh je bil Jack Ryan v lepi noši, bil je kralj svečanosti.

Vse to je bil dokaz za to, da je — kot je Simon Ford rad trdil — zamogel Coal-City tekmovati z glavnim mestom Škotske, z onim mestom, ki je bilo izpostavljeno mrazu zime, vročini poletja, nezdodam včasih pregredega vremena in je vsled svojega ozračja, okuženega po dimu premogovih dimnikov v resnici zaslužilo priimek «starega dimnika».

VABILO

«Goriška Ljudska posojilnica», vpisana zadruga z omejenim jamstvom v Gorici vabi na redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 3. junija 1923 ob 10 uri v savodovem uradu Via Carducci 7/1 s sledečim dnevnim redom:

1) Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2) Poročilo načelstva in nadzorstva. 3) Odobritev računskega zaključka za leto 1922. 4) Volitev načelstva. 5) Volitev nadzorstva. 6) Slučajnosti.

V Gorici, dne 15. majnika 1923.
Načelstvo.

Krojačem, posebno onim, kateri se čutijo nezmožne v prikrojavanju, se nudi prilika do poduka. Za naslov obrnite se k upravi «Goriške Straže»

Pozor gasilna društva!

Podbrdo. Prost. gasilno društvo priredi dne 27 t. m. (nedeljo) veselico na prostem s sledečim sporedom: Satner: Opomin k petju; Medved: Nazaj v planinski raj; Jože Volc: Na dan sodbe, trodejanka; ples.

V slučaju slabega vremena bo odložena na nedoločeni čas, ki se pravočasno objavi — Odbor.

Nov pomoček za ljudsko petje!

Ravnokar nam je došla pričakovana zbirka svetih pesmi (tekst):

POJTE!

Zbirka najbolj znanih svetih pesmi za ljudsko petje doma in v cerkvi.

Zbirka vsebuje 5 mašnih pesmi, 2 adventni pesmi, 25 božičnih pesmi, 10 postnih pesmi, 8 velikonočnih pesmi 7 binkoštnih pesmi 23 evharističnih pesmi, 73 Marijinih pesmi, 15 svetniških pesmi.

Poleg teh je še cela vrsta drugih! Knjigo dobite v Knjigarni K. T. D. Gorica, Montova hiša.

VABILO

k rednemu občnemu zboru Tolminske hranilnice in posojilnice v Tolminu, ki se bo vršil v nedeljo, 10. junija t. l. ob 2 popoldne v občinskih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Računski zaključek za l. 1922. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. Ako ne bo ob določeni uri navzočih zadostno število članov, se bo vršil občni zbor pol ure pozneje ob vsaki vdeležbi. K obilni vdeležbi vabi Odbor

Ivan Cotič

kamnoseški mojster

SOVODNJE pri GORICI

se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo nagrobnih spomenikov in drugih v to stroko spadajočih del.

Novi veliki mesečni semnji v Sežani

Podpisani naznanja, da je bil ustanovljen v Sežani nov mesečni semenj! Od sedaj naprej se vršita v Sežani vsaki mesec dva velika živinska semnja, in sicer 12tega in 22tega. V slučaju da pade na 12. ali 22. praznik, se vrši semenj naslednji dan.

Izredni komisar za občino Sežana.

MED. UNIV.

dr. Rado Sfiligoj se je preselil

v Via Mameli (Via Scuole št. 8

tik stare gimnazije ter ordinuje za kirurgijo, porodništvo in ženske bolezni od 9-11 in 2-3.

ZAHVALA.

Za vse izraze sožalja ob izgubi našega nepozabnega gospodarja

Frančiška Pišota,

trgovca in posestnika,

usojamo si izreči najsrčnejšo zahvalo vsem, posebno pa preč. duhovščini, pevskemu zboru in vsem udeležencem pogreba.

Batuje 17. maja 1923.

Žaljoča družina Pišot.

Modro galico, žveplo, superfosfat in čilski soliter

dobite pri

Zadružni zvezi

v Gorici, Corso Gius. Verdi 32

Učenko sprejme v trgovino z mešanim blagom Marija Brus trgovka, Spodnja Idrija.

Sprejme se gospodična za trgovino, ako zna tudi kuhati. Via Rastello 36.

RESTAVRACIJA

PRI

„Treh Kronah“

v Gorici, Via Carducci,

ki je vsem znana po svoji vzorni postrežbi, izvrstni kuhinji in imenitnih domačih vinih, je ravnokar prejela

oni izvrstni teran,

po katerem je občinstvo že toliko krat povpraševalo.

Kmetje in meščani, sezite po plemeniti kaplji!

Lastnik: Anton Malnič

Žveplo - modra galica - octova esenca - soda - naftalina i. t. d.

Zaloga: Ant. Gambel - Trst

Via Coroneo 1, A.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50. Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
in rezerve:
80 MILJONOV

CENTRALA:
LJUBLJANA

Reserva S H S
kron
64 MILJONOV

PODRUŽNICE: Brežice, Kranj, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4½%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.

Stalne cene!

Podpisana si dovoljujeva naznaniti sl. občinstvu v mestu in na deželi, da sva otvorila dne 7. t. m. trgovino s klobuki in modnim blagom pod tvrdko

Domača tvrdka.

Mozetič & Dekleva

v Gorici ulica Carducci 11. (Gosp. ul.)

V zalogi imava prvovrstno blago spadajoče v modno stroko, kakor: nogovice vseh vrst in velikosti, majce, moške, otročje in ženske, srajce bele in barvane, ovratnike in ovratnice, zapestnice, gumbe, sukanec, sivanke, vezenine, dišeče milo, glavnice, podlage za krojače in šivilje. i. t. d.

Domača tvrdka.

Stalne cene!